

Kādai jābūt pilsētas

● LINDA KILEVICA
● LIGITA KUPČUS-APĒNA

Liepājas radošā sabiedrība vāc parakstus par mūsdienīgas bibliotēkas nepieciešamību pilsētā. Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas (LCZB) direktore Ilga Erba ikvienu liepājnieku iesaisti vērtē atzinīgi. Tad ir sajūta, ka tas nav vajadzīgs tikai pašiem. Ar arhitektiem, bibliotekāriem, finansistiem, pilsētplānotājiem un attīstītājiem izdiskutēta gan pilnīgi jaunas ēkas celšana, gan esošo pārbūve.

Liepāja – dramatiski atpalikusi

“Tuvojoties LCZB 250. jubilejai un Liepājas Eiropas kultūras galvaspilsētas (EKG) gadam, vairs nav pieļaujama mierīga bibliotēkas jautājuma glabāšana “tālākajā atvilktnē!” Ar šādu prasību atklātā vēstulē pie Liepājas mēra Gunāra Anšīņa un domes deputātiem, kā arī Izpilddirekcijas, iedvesmojoties no Eiropas kultūras galvaspilsētas moto “Miers/Nemiers”, vērsās Latvijas Rakstnieku savienības Liepājas nodaļas biedri, aicinot iesaistīties akcijā visu sabiedrību, ar savu parakstu apliecinot atbalstu iecerei. Līdz vakardienai bija savākti teju 250 paraksti. Vēstulē norādīts, ka “LCZB ir patiesi pilsētas kultūras vēstures lepnums – tā ne tikai ir viena no vecākajām Latvijā, tā ir pat vecāka par daudzām pasaulslavenām grāmatu krātuvēm”.

Tāpat vēstulē pausts, ka mūsdienīgu funkcionālajām prasībām galvenajos parametros atbilstošas ir tikai divas no sešām LCZB filiālēm (“Libris” un “Varavīksne”), bet LCZB centrālās ēkas esošais stāvoklis ļautu EKG kalendārā iekļaut vien pilsētas bibliotēkas 250 gadu piemiņas brīdi, varbūt 18. gadsimta mūzikas pavadījumā atklājot memoriālu plāksni pie nama Zivju ielā, bet kategoriski izvairoties no viesu ieaicināšanas ēkā, lai nekristu kaunā, ja kāds pavaicātu pēc ceļa uz tualeti. Tikai īsteni lokālpatriotiskiem, miesās stipriem pilsētas grāmatmīļiem ir pa spēkam iekļūt šajā grūti pieejamajā citadelē un, neraugoties uz iekštelpu senilo veidolu, pašaieliedzīgi gremdēties LCZB krājumu bagātībā.

Modernas bibliotēkas jau ir daudzās Latvijas pilsētās – Ogrē, Tukumā, Kuldīgā, Ventspilī un citviet, kur viesojoties allaž rodas jautājums, kāpēc Liepāja šajā ziņā ir tik dramatiski atpalikusi, norāda atklātās vēstules sastādītāji.

Latvijas Rakstnieku savienības Liepājas nodaļas biedri uzskata – pilsētas vadības paustais, ka bibliotēkas jaunbūve būtu pārāk dārga, ir vājš arguments. Viņu ieskatā, Liepājā ir vismaz divas bibliotēkas jaunbūvei piemērotas vietas: centra zemesgabals, tagadējā autostāvvietā, starp Liepājas Latviešu biedrības namu un viesnīcu “Līva”, kā arī Jūras ielai paralēlā teritorija, kurā koncertzāles “Lielais dzintars” projekts paredzēja pamatapjomu kompozicionāli papildinošu zemāku būvi.

“LCZB modernizācija atkārtoti aktualizēta jau vairāk nekā 10 gadus, ik reizi nemiera stadijā apmetot loku “ideja–publicitāte–solījumi”, pēc kā iestāties visu par ieceres virzību atbildīgo miers. Šobrīd atkal esam nemiera fāzē. 2027. gads jāsauc vai jānoslēdz, atklājot patiesi laikmetīgu bibliotēkas ēku. Ja citādi nesanāk, EKG gadā Liepājā jābūt vismaz bibliotēkas būvaukumam,” teikts vēstulē.

Joprojām starp prioritātēm

“Bibliotēkas nozīme necik nav mazinājusies,” saka nodibinājuma “Liepāja 2027” valdes priekšsēdētāja Inta Šoriņa. EKG kontekstā bibliotēka joprojām ir starp prioritātēm. Jautājums ir tikai par iespējām, tai skaitā finansiālajiem resursiem. “Ir noteikti jāizmanto fakts, ka mēs pēc trim gadiem būsīm Eiropas kultūras galvaspilsēta.” Tas, ka šobrīd sabiedrībā ir dažādas diskusijas, esot labi, vērtē I. Šoriņa, jo attiecīgi to iespējās iezīmējas nākamais jautājumu loks, par ko runāt. “Tikai ir svarīgi katram nenostāties kaut kādās pozīcijās ar savu uzskatu, bet citam citā ieklausīties.” Turklāt – ieklausīties pašos bibliotekāros un bibliotēkas vajadzībās, arī pašvaldības iespēju izvērtējumā, nerisinot kaut ko, kas varbūt nemaz nav savienojams ar realitāti. “Domāju, ka mums ir jābūt atvērtiem un tajā pašā laikā jāuzticas profesionāļiem, arhitektiem, bibliotekāriem, kas šo kopējo vajadzību spēj salikt kopā. Jo šobrīd šķiet, ka katrs sapņojam kaut ko savu.” Jauna, moderna bibliotēkas ēka ir nepieciešamība, un to iespējams veidot arī esošā kultūrvēsturiskā mantojuma ietvaros, spriež I. Šoriņa.

Domājot par pilsētas bibliotēkas nākotni, I. Šoriņa aicina ikvienu padomāt: “Ja, piemēram, jau rīt bibliotēka būtu gatava, vai mēs tiešām to izmantotu un ko mēs tur darītu? Cik ļoti mums pašiem, liepājniekiem, šī ēka ir svarīga?” Lai

“Mēs esam “pārauguši” šo ēku,” stāsta LCZB direktore Ilga Erba, nevar izvērtēt visas idejas un pakalpojumu apjomu, ko iecerējuši. “Šī ēka nekad nav būvēta bibliotēkai, tā ir pielāgota mūsu vajadzībām, un bibliotēka tajā atrodas no 1923. gada. Ir ļoti labi apmeklēta, pakalpojumi tiek izmantoti, taču ēkai ir daudz un dažādu trūkumu, piemēram, nav lifta.”

UZZIŅAI

IZSKATĪTĀS ALTERNATĪVAS BIBLIOTĒKAS JAUNBŪVEI

- **Pašreizējā ēka Zivju ielā.** Pārbaudot iespēju uzlabot esošo situāciju, konstatēts, ka ieceri stingri ierobežo esošās zemesgabalu robežas, kuras mainīt nav iespējams.
- **Bijusī Latvijas Bankas ēka Teātra ielā** – pašvaldības īpašums, kuram šobrīd nav pielietojuma. Zemesgabals ir lielāks nekā Zivju ielā, arī ēkas struktūra ir plašāka, un, iespējams, pati ēka labāk piemērota un vieglāk pārbūvējama jaunas bibliotēkas vajadzībām.
- **Muitas ēka Vecajā ostmalā** – tā ir pārāk liela, iekšējā struktūrā ne visai atbilst priekšstatam par mūsdienīgu bibliotēku, un tā nav ērti sasniedzama – atrodas nomaļus no centra, tuvumā nav sabiedriskā transporta.

AVOTS: LIEPĀJAS PAŠVALDĪBA

nesanāk, ka skaļi par to runājam, mājot ar galvu, ka bibliotēka ir vajadzīga, bet realitātē, iespējams, ne reizi to neapmeklēsim.

Jaunu nevaram atļauties

Liepājas arhitekts Uģis Kaugurs “Kurzemes Vārdam” stāsta, ka izskatītas jaunbūves iespējas Rožu laukumā un Jūras ielā. Taču, kā norāda Liepājas domes priekšsēdētājs G. Anšīņš, pilsēta ar savu budžetu to gluži vienkārši nevar atļauties un jāmeklē ārējais finansējums.

U. Kaugurs nosauc virkni priekšrocību jaunbūvei, piemēram, iespējas veidot modernu konkrētā laika vietzīmi ar atbilstoši reprezentablu, mūsdienīgu arhitektonisko risinājumu, jaunu ēku iespējams brīvāk plānot tieši bibliotēkas funkcionālajām vajadzībām. “Pirmajā variantā tā aizpildītu Rožu laukuma telpisko struktūru “cauruma” apbūvē ar pienācīga nozīmīguma sabiedrisku ēku, tāpat sasaucoties ar Liepājas Universitāti, tā iezīmētu tādu kā zināšanu asi un stiprinātu pilsētas centra nozīmi.

Otrā būve ļautu pabeigt koncertzāles “Lielais dzintars” sākotnējo ieceri un telpiski uzlabotu Jūras ielas telpu kopumā,” norāda pilsētas arhitekts.

Tikmēr G. Anšīņš atklāj divus būtiskus argumentus, kāpēc nosliekušies par labu rekonstrukcijai. Pirmkārt, Eiropas struktūrfondu finansējums šobrīd ir pārdrošam nākotnē pieejams tikai rekonstrukcijai, nevis jaunas kultūras un sporta infrastruktūras būvniecībai. “Skaidrs, ka kvalitatīvi, mūsdienīgi un funkcionāli efektīvi pārbūvēt vēsturisko arhitektūru, turklāt iekļaujot piebūvi, nebūs lēti, tomēr šajā gadījumā ir iespējams līdzfinansējums, turpretim jaunas ēkas būvniecība pilnībā būtu uz pašvaldības pleciem, un tādas finanšu iespējas mums nav,” atzīst pašvaldības vadītājs. Otrkārt, jāreķinās, ka, izvēloties jaunbūvi, divas vēsturiski nozīmīgas ēkas pašā pilsētas centrā paliktu tukšas vai arī tām būtu jāmeklē jauns pielietojums, kas atkal prasītu lielus finanšu resursus. Tāpat jauna būvniecība, neizmantojot jau esošo, nesaskanot ar ilgtspējīgas un ekoloģiskas saimniekošanas principiem, kas Liepājai būtiski kā pilsētai ceļā uz klimatneitralitāti, pauž G. Anšīņš. >>